

SEF:s Markägardiplom 2010

Sveriges Entomologiska Förenings har på förslag från Föreningen SydOstEntomologerna(FSOE) tilldelat sommaröläningen **Anneka Andersson, Flen**, föreningens naturvårdspris.

Motivering

Anneka har i hela sitt liv värnat och troget skött sandheden Källheden invid Aledal på Öland. Med en icke sinande kraft har Anneka år efter år haft en fårbesättning som har betat ner vegetationen och gynnat torrmarksarterna. Under de sista åren har Anneka dock ordnat så att hästar från Aledals ridskola istället har betat området. Anmärkningsvärt är att Anneka och hennes familj årligen återkommit och för hand ryckt upp 1 000-tals fröspridda tallplantor som annars skulle beskogat den norra delen av heden.

Områdesbeskrivning

Området Källheden är en känd lokal för entomologer och besöks varje år av medlemmar från både från FSOE och andra lokalföreningar i Sveriges Entomologiska Förening. Området Källheden är särskilt känt för sin unika gaddstekelfauna och särskilda artsammansättning av dynglevande skalbaggar. Just

vid Källheden finns bland andra den fyrfläckiga dyngbaggen (*Aphodius quadriguttatus*) och hårdyngbaggen (*Aphodius scrofa*). Källheden hyser också en stor population av getinglik rovfluga (*Asilius crabroniformis*). Det är främst på denna sandhed som vi bland annat finner Sveriges individrikaste trumgräshoppspopulation (*Psophus stridulus*), en stor koloni av läppstekeln (*Bembix rostrata*) och flera andra sällsynta sandmarksarter.

Bakgrund

Källheden invid Aledal ligger ca 1 mil norr om brofästet på västra Öland. Området ingår i det som kallas för Ölands västra sandfält och sträcker sig från Färjestaden via Aledal, Rönninge och Stora Rör till Ekerum i norr. Detta långsträckt sandfält har hyst en för norra Europa unik fauna. Förr i tiden fanns här vidsträckt öppna sandmarker som gav låg avkastning för jordbruket men ändå nyttjades som betesmark och för spannmål vissa år. Igenplantering med tall, nedläggning av jordbruk och i synnerhet försvinnandet av långträdade åkermarker, exploatering av områden för oekologiska fritidsområden, oekologiska bostadsområden och byggandet av en ej naturvårdsanpassad infrastruktur har lett till att art efter art har utrotats. Flera hundra arter unika för sandfält har här frodats. Till exempel var Ölands västra sandfält ett område för kölblodbiet (*Sphecodes cristatus*), men i dag visar sig inte arten längre, och förmodas därför vara försvunnen från hela norra Europa. Svartpälsbi (*Anthophora retusa*), sorgbiet (*Melecta luctuosa*) och småblodbi (*Sphecodes miniatus*) – listan kan göras lång på arter som trängts bort från sandfältet de sista hundra åren. Glädjande nog

finns flera typiska sandmarksarter kvar och några av dessa har sin starkaste nationella utbredning just i dessa trakter. Bland dessa arter finns förutom de tidigare nämnda även småfibblebiet (*Panurgus calcaratus*) med dess parasit mörkgökbiet (*Nomada fuscicornis*), monkesolbiet (*Dufourea halictula*) och ölandsgökbiet (*Nomada similis*).

FSOE:s styrelse
genom Håkan Lundkvist och Magnus Larsson